

**Základní škola a mateřská škola Lužany,
okres Plzeň-jih, příspěvková organizace**

Dokument č. 14/2023-S

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ**

ROK PLNÝ USMĚVÁČKŮ

na období školního roku 2023-2024

OBSAH:

1. Identifikační údaje.....	3
2. Cíle vzdělávání.....	3
3. Délka vzdělávání.....	3
4. Formy zájmového vzdělávání.....	4
5. Obsah a časový plán vzdělávání	4
6. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání.....	10
7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	10
8. Materiální, personální a ekonomické podmínky.....	11
9. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.....	11
10. Účinnost.....	11

Používané zkratky:

ŠD – školní družina

ZŠ – základní škola

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1 Název vzdělávacího programu:

**Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině
ROK PLNÝ USMĚVÁČKŮ**

1.2 Název školy: Základní škola a mateřská škola Lužany,
okres Plzeň-jih, příspěvková organizace
Adresa: Lužany č. p. 23, 334 54 Lužany
Právní forma: příspěvková organizace
Ředitelka školy Mgr. Jana Sedláčková,
IČ: 60610891
REZIDO: 650 058 232
IZO: 150 058 276

Kontakty: telefon: 377 982 448, 377 980 833
e-mail: info@zsluzany.info, zsluzany@tiskali.cz
webové stránky: <http://wp.zsluzany.info/>

1.3 Zřizovatel školy: Obec Lužany

Adresa: Lužany č. p. 25, 334 54 Lužany
IČ: 256897

Kontakty: telefon: 377 982 456
e-mail: luzany@obecni-urad.net
webové stránky: <http://www.obec-luzany.cz/>

1.4 Rejstřík škol:

Rozhodnutí MŠMT č. j. ŠMS/3552/16 ze dne 26. 04. 2016: kapacita školní družiny: 30 žáků
IZO 150 058 276

2. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání ve školní družině:

- Rozvíjet osobnost člověka, vést ke spolupráci a toleranci k druhým.
- Získávat všeobecné vzdělání.
- Pochopit a uplatňovat zásady demokracie.
- Vytvářet vědomí národní a státní příslušnosti, vytvářet kladný vztah k domovu.
- Pochopit a uplatňovat princip rovnosti.
- Získat a uplatňovat znalosti o životním prostředí a jeho ochraně.
- Dodržovat bezpečnost a ochranu zdraví.
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů.

3. DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ

Tento školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině je vypracován na období jednoho školního roku **od 1. září 2023 do 31. srpna 2024.**

4. FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Formy vzdělávání:

- pravidelné - dány týdenní skladbou zaměstnání a režimem dne
- příležitostné - výlety, akce pro rodiče, besídky, tematické akce, příležitostné soutěže
- spontánní - klidová činnost po obědě nebo po řízené činnosti

Seznam činností:

- sebeobslužná činnost
- odpočinková činnost
- rekreační činnost
- estetická činnost
- sportovní činnost
- technická činnost
- přírodovědná činnost

Zásady:

- naslouchat žákům, nechat jim dost prostoru a času pro seberealizaci
- chválit a reagovat na úspěchy žáků
- respektovat potřeby dětí, jednat nenásilně, přirozeně, citlivě
- chovat se k žákům důvěryhodně a spolehlivě, navozovat pocit jistoty a bezpečí

5. OBSAH A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Během celého školního roku ve školní družině probíhá program „Rok plný usměváčků“.

Usměváčkem je myšlen symbol 😊. Každý měsíc je zasvěcen jinému usměváčkovi a úkolem dětí je tohoto usměváčka v daném měsíci ulovit. Nadto mohou v libovolném čase plnit bonusového usměváčka mlčení. Za celý školní rok tak mohou děti získat 11 usměváčků. V případě jejich získání dostane žák do karty ke svému jménu natisknutý usmívající se symbol (😊). Vše je završeno v závěru školního roku, kdy dojde k celkovému zhodnocení nejen lovu usměváčků, ale i aktivity a chování dětí. Všechny děti budou v závěru odměněny podle své snahy. Při lovu usměváčků je důležité vědomí dítěte, že jsou všichni na stejné startovací čáře a vítězi se mohou stát všichni dohromady. V závěrečném hodnocení tak mohou být všichni na pomyslném prvním místě, když se budou během celého roku snažit.

Spolu s lovem usměváčků budou v průběhu celého školního roku probíhat aktivity podpořené z OP JAK, mezi nimi i pravidelný kroužek pro žáky 1. a 2. ročníku s názvem „Spolu od začátku“.

Kromě výše zmíněného se činnost školní družiny odvíjí od tematických okruhů, které vždy korespondují s daným časovým a ročním obdobím.

Nedílnou součástí chodu školní družiny jsou sportovní aktivity a každodenní pohyb na čerstvém vzduchu.

5.1 PODZIM

5.1.1 Tematické okruhy

Seznámení se školním prostředím, celoročním plánem, s vnitřním řádem ŠD a s ostatními kamarády

- náměty: jak vypadá chod ŠD, jaká jsou zde pravidla, návrh vlastních pravidel, podíl na výzdobě třídy, pravidla soužití se svými spolužáky, přátelství, jeho důležitost a vliv na naši osobu
- aktivity: prohlídka školy a jejího okolí, komunitní kruh, seznamovací a pohybové hry

Bezpečná cesta do školy

- náměty: jak a kudy chodím nebo jezdím do školy, bezpečnost při chůzi po chodníku, silnici, při jízdě na kole, v autobuse a na zastávkách
- aktivity: plán cesty, významné orientační body, nácvik chování v dopravních prostředcích, na zastávkách a při setkání s cizími lidmi, poznávání dopravních značek

Poznáváme svoji obec a její blízké okolí

- náměty: jak vypadá naše obec a její blízké okolí, prohlídka významných budov a konkrétních míst, orientace v prostoru, návaznost na Bezpečnou cestu do školy
- aktivity: výlet na Dlouhou Louku spojený se stopovací hrou

Cestování po mapě

- náměty: jak jsme se měli o prázdninách, co jsme dělali, kde jsme byli a co zajímavého jsme viděli
- aktivity: výtvarné činnosti, rozhovor, práce s mapou, suvenýry z cest

Příroda na podzim

- náměty: podzimní druhy zeleniny, zvířata na polích a zahradách, podzimní les a jeho plody, změny v přírodě (zbarvení a opadávání listů, změny počasí), příprava na zimu, druhy stromů, podzimní chování ptáků, podzimní květiny
- aktivity: pohybové hry, výtvarné činnosti, zpracování přírodních materiálů, skupinová a individuální práce, čtení příběhů, modelování ovoce a zeleniny, vycházky po okolí a pozorování přírody, práce s encyklopedií a informačními technologiemi

Podzimní tradice a zvyklosti

- náměty: porovnávání podzimních tradic u nás a ve světě (dušičky x Halloween), podzim v pranostikách
- aktivity: halloweenské odpoledne, práce s encyklopediemi a informačními technologiemi, čtení příběhů, výtvarná a tvůrčí činnost, aktivity spojené s lovem usměváčka odvahy

První sníh

- náměty: změny v přírodě, sv. Martin, příprava zvířátek na zimu
- aktivity: výtvarné náměty, vycházky a pozorování přírody

5.1.2 Sportovní aktivity

Sportovní soutěže, pohybové hry, vycházky po okolí, turistika, tematické hry na vycházkách, aktivity spojené s lovem usměváčka mrštnosti.

5.1.3 Lov usměváčků

ZÁŘÍ: USMĚVÁČEK MRŠTNOSTI

ŘÍJEN: USMĚVÁČEK ODVAHY

LISTOPAD: USMĚVÁČEK SMYSLŮ

5.1.4 Plnění cílů vzdělávání

- *pracovat s mapou, s encyklopediemi a s informačními technologiemi*
- *pracovat ve skupině, umět se dohodnout, spolupracovat*
- *soutěžit podle daných pravidel, nepodvádět, soutěžit bez obav, být členem družstva*
- *hodnotit objektivně svoji práci i práci druhých*
- *chápat domov jako místo, kde jsme v bezpečí a je nám dobře*
- *utvářet si představu o významu udržování zvyků a tradic; poznat, jaké tradice se udržují v naší obci*
- *poznávat zvyky a tradice jiných národů, vědět, kde informace získat*
- *orientovat se v silničním provozu jako chodec, cyklista, cestující v dopravních prostředcích*
- *vědět, jak se zachovat při setkání s neznámými lidmi*
- *utvářet pocit sounáležitosti s kolektivem, pomáhat kamarádovi; umět vyslechnout druhé*
- *sdělit své zážitky, vyjádřit je i výtvarně*
- *uvědomit si, že člověk je součástí přírody, čím ji ničí, jak ji může chránit*
- *umět si rozvrhnout čas na plnění povinností a zábavu*

5.2 ZIMA

5.2.1 Tematické okruhy

Adventní doba

- náměty: lidové tradice (Barborka, Mikuláš) a jejich dodržování v jednotlivých rodinách, význam adventní doby, výroba vánočních dekorací, zpívání koled
- aktivity: adventní tvoření, koledování, zpívání koled, aktivity spojené s lovem usměvávka šikovnosti

Vánoce u nás a ve světě

- náměty: vánoční tradice a zvyky (historie, současnost, porovnání s jinými státy a kulturami), vánoční stromečky, betlémy, vánoční ozdoby (jejich historie, současnost), ryby, dárky (symbolika)
- aktivity: práce s encyklopediemi a informačními technologiemi, výroba vánočních ozdob, dárků a přáníček pro své blízké i pro zaměstnance školy

Jak jsme prožili vánoční prázdniny

- náměty: vzpomínka na Vánoce a Silvestr
- aktivity: vyprávění, komunitní kruh, výtvarné činnosti

Nový kalendářní rok

- náměty: jak plyne čas, jednotky času (hodina, den, měsíc, rok, roční období)
- aktivity: práce s kalendářem a hodinami, rozlišení a symbolika jednotlivých ročních období

Zimní čas a zvyky

- náměty: zimní zvyky a tradice, Tři králové (historie, současnost, příběhy...), dlouhé zimní večery (světýlka a svíčky, černé hodinky...), pranostiky, náledí, snížená viditelnost, sníh, led, sněhové vločky, bezpečnost, ochrana zdraví
- aktivity: zimní hrátky (sněhuláci, stavby ze sněhu, koulování...)

Příroda v zimě

- náměty: změny v přírodě, sníh, led, stromy v zimě, polární kraje, chování zvířátek v zimě, stopy ve sněhu
- aktivity: výtvarné činnosti, vycházky a sledování zimní krajiny, výtvarné činnosti, vyprávění vlastních zážitků, práce s informačními technologiemi

Zimní sporty

- náměty: druhy zimních sportů, jak sportujeme u nás a jak jinde, bezpečnost, zimní aktivity na horách, naše hory a hory v okolních státech,
- aktivity: práce s mapou a informačními technologiemi, výtvarné činnosti, aktivní provozování zimních sportů

Masopust

- náměty: tradice masopustu, porovnání průběhu masopustu u nás a v jiných oblastech České republiky, výroba masek
- aktivity: maškarní bál, výtvarné činnosti, práce s mapou a informačními technologiemi, vlastní vyprávění, příprava masopustního jídla, práce s mapou

5.3 Sportovní aktivity

Zimní radovánky, sportovní soutěže, pohybové hry, vycházky po okolí, turistika, tematické hry na vycházkách, aktivity spojené s lovem usměváčka míření.

5.3.1 Lov usměváčků

PROSINEC: USMĚVÁČEK ŠIKOVNOSTI

LEDEN: USMĚVÁČEK CHYTROSTI

ÚNOR: USMĚVÁČEK MÍŘENÍ

5.3.2 Plnění cílů vzdělávání

- *vědět, jaké tradice se udržují ve své i v cizích rodinách*
- *snažit se získat informace o udržování tradic v různých částech světa o Vánocích*
- *zpívat koledy*
- *mít dobrý pocit z obdarování druhých*
- *chápat domov jako místo, kde jsme v bezpečí a kde je nám dobře*
- *rozvíjet svoji fantazii a zručnost při výrobě vánočních dekorací a pečení cukroví*
- *spolupracovat s kamarády, pomoci si navzájem, umět se dohodnout*
- *dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny, mít uklizené své pracovní místo*
- *pracovat s různými materiály*
- *vyprávět, rozvíjet slovní zásobu*
- *pozorovat změny v přírodě, „zkoumat“ led, sněhové vločky*
- *rozvíjet představy o čase, rozlišovat dříve a dnes; mít snahu naučit se určovat čas*
- *pečovat o své zdraví (sportovat, pobývat v přírodě)*
- *připomenout si udržované zvyky a tradice*

- *uvědomit si, jaké hrozí chodcům nebezpečí při chůzi po okraji vozovky za snížené viditelnosti, navrhnout možná řešení*
- *umět pojmenovat zimní sporty, sdělit své zážitky ze sportování; chápat význam dodržování zásad bezpečnosti při zimních sportech*
- *hledat s kamarády informace o jiných zemích, vytvářet základní zeměpisné představy*
- *hodnotit svoji práci i práci druhých*

5.4 JARO

5.4.1 Tematické okruhy

Příroda na jaře

- náměty: předjaří, tání sněhu, prodlužování dne, přibývání slunečných dní (slunce a jeho význam, ochrana před sluncem), chování zvířat na jaře (mláďata, ptačí hnízda, návrat z teplých krajin, význam hmyzu), jarní květiny, jarní činnosti na zahradě (přesazování rostlin, setí semen), rybník a živočichové v něm
- aktivity: vycházky a pozorování přírody, komunitní kruh, výtvarné činnosti, práce s obrázky, encyklopediemi a informačními technologiemi, pozorování hmyzu, aktivity spojené s lovem usměvávka přírody

Lidové zvyky a tradice

- náměty: lidové pranostiky, vynášení Morany, Velikonoce, Apríl, pálení čarodějnic, rodinné zvyky v souvislosti s těmito svátky
- aktivity: výlet do Nezdic spojený s vynášením Morany, výtvarné činnosti, koledování, vyprávění, práce s informačními technologiemi, Velikonoce – tvorba jarních a velikonočních dekorací, barvení vajec, význam Velikonoc, slavení Velikonoc u nás, v naší rodině a ve světě

Co je to doma

- náměty: domov, místo, kde je nám dobře, rodina, rodinné zvyky, jak trávíme společně čas, Den matek, Den otců, domácí práce, vzájemná pomoc a spolupráce, finanční gramotnost
- aktivity: vyprávění vlastních zážitků, pomoc kamarádům, výroba dárek pro rodiče, aktivity spojené s lovem usměvávka dobrých skutků

Jedeme na výlet

- náměty: jak cestujeme (dopravní prostředky, historie a současnost, jejich vliv na životní prostředí apod.), hrady a zámky v ČR, zajímavá místa v okolí, kraji, republice; co s sebou na výlet, chování v krizových situacích (setkání s cizím člověkem, zvířetem, zásady první pomoci, důležitá telefonní čísla apod.)
- aktivity: cestování v dopravních prostředcích, práce s mapou a informačními technologiemi, vyprávění, výtvarná činnost

5.5 Sportovní aktivity

Míčové hry, sportovní soutěže, pohybové hry, vycházky po okolí, turistika, tematické hry na vycházkách, aktivity spojené s lovem usměvávka síly.

5.5.1 Lov usměváčků

BŘEZEN: USMĚVÁČEK SÍLY

DUBEN: USMĚVÁČEK PŘÍRODY

KVĚTEN: USMĚVÁČEK DOBRÝCH SKUTKŮ

5.5.2 Plnění cílů vzdělávání

- pozorovat změny v přírodě (život zvířat, rostlin) a umět sdělit své zážitky z pozorování a výletů s rodiči
- uvědomit si změny v práci lidí - jarní práce zemědělců, práce doma na zahrádkách
- chápat význam ochrany přírody, proč jsou některé rostliny a někteří živočichové chráněni – pracovat s informacemi (internet, encyklopedie, časopisy, rozhovory)
- vědět, jaké zvyky a tradice udržujeme na jaře, učit se koledy
- rozvíjet svoji fantazii a zručnost při výrobě velikonočních dekorací, přáníček k Velikonocům a ke Dni matek
- spolupracovat s kamarády, umět naslouchat ostatním
- vědět, jaká nebezpečí nám hrozí při neopatrném pohybu v přírodě
- seznámit se se zásadami první pomoci
- soutěžit podle daných pravidel, nepodvádět
- hodnotit svoji práci i práci druhých

5.6 LÉTO

5.6.1 Tematické okruhy

Hurá léto

- náměty: plánování prázdninových cest, táborů, dovolených, Den dětí
- aktivity: oslava Dne dětí, poznávání cizích zemí a různých kultur, komunitní kruh, výtvarné činnosti

5.6.2 Sportovní aktivity

Turistika, míčové hry, sportovní soutěže, pohybové hry, vycházky po okolí, tematické hry na vycházkách, aktivity spojené s lovem usměváčka záchranáře.

5.6.3 Lov usměváčků

ČERVEN: USMĚVÁČEK ZÁCHRANÁŘE

5.6.4 Plnění cílů vzdělávání

- pracovat s mapou
- pracovat ve skupině, umět se dohodnout
- soutěžit podle daných pravidel, nepodvádět
- hodnotit svoji práci i práci druhých

6. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

6.1 Přijímání uchazečů

- Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání pro žáky ZŠ Lužany.
- Do nejvyššího povoleného počtu 30-ti žáků jsou přednostně přijímáni žáci, jejichž sourozenec se účastní zdělávání v ŠD, případně žáci, jejichž rodiče jsou oba zaměstnaní.

6.2 Průběh vzdělávání

- Provoz školní družiny:

Ranní oddělení	pondělí – pátek: 6.10 – 7.30 h Po ukončení činnosti ranního oddělení odcházejí žáci do tříd ZŠ, kde vykonávají dozor vyučující ZŠ.	
Odpolední oddělení	pondělí: 12.30 – 15.45 h	úterý, středa, čtvrtek: 11.40 - 15.45 h
	pátek: 12.35 – 15.40	
	Po ukončení vyučování dle platného rozvrhu hodin odcházejí žáci do školní jídelny s vychovatelkou. 12.00 - 15.45 h - příležitostné, pravidelné a spontánní činnosti 14.30 – 14.45 h – svačina 15.00 – 15.45 h – odchod žáků ze školní družiny, zájmová činnost	

- Provoz školní družiny v době vedlejších prázdnin, PO - PÁ 7.30 h do 10.45 h, ÚT – ČT 7.30 – 11.30 h, pokud se k docházce přihlásí minimálně 5 žáků. Školní jídelna v této době nezajišťuje žákům oběd, protože školní stravování se uskutečňuje pouze v době školního vyučování (§119 školského zákona).
- Činnosti školní družiny se mohou mimořádně (ze závažných rodinných důvodů) zúčastnit i žáci nezařazení do školní družiny, pokud se této činnosti neúčastní nejvyšší povolený počet žáků (30 žáků) stanovených pro oddělení družiny.
- Žáci odcházejí ze školní družiny v době do 13.10 hod. nebo v době 14.30 – 15.45 hodin, nejpozději v 15.45 hodin.

6.3 Ukončování vzdělávání

- Ukončením školního roku (dnem 31. 8. příslušného kalendářního roku) končí docházka žáka do školní družiny.
- V průběhu školního roku mohou zákonní zástupci své dítě písemně odhlásit ze zájmového vzdělávání ve školní družině, což provedou sdělením do zápisového lístku uvedením, od kdy se jejich dítě nebude účastnit zájmového vzdělávání ve školní družině. To potvrdí svým podpisem.

7. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru znevýhodnění nebo postižení při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Talentovaným jedincům jsou pro jejich rozvoj nabízeny další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů.

8. MATERIÁLNÍ, PERSONÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY

8.1 Materiální podmínky

Ve škole je zřízeno jedno oddělení školní družiny pro žáky 1. až 5. ročníku.

Činnosti školní družiny probíhají v prostorách I. třídy v 1. patře budovy školy. Ve třídě je možné vytvořit hrací koutky i místa pro odpočinek.

Školní družina využívá pro své činnosti dětské hřiště a školní zahradu vybavenou altánem,

zahradním nábytkem, prolézačkou, pískovištěm. Sportovní aktivity probíhají na víceúčelovém hřišti, na hřišti TJ Sokol Lužany a v sále kulturního domu.

Oddělení školní družiny je vybaveno hrami a stavebnicemi pro spontánní činnosti, škola poskytuje možnost využívání různých informačních technologií (PC, tablety, interaktivní tabule), televize, školní knihovny, materiálu pro výtvarné činnosti i sportovního náčiní.

8.2 Personální podmínky

Ve školní družině pracují dvě vychovatelky. Obě splňují kvalifikaci pro výkon práce vychovatelky.

8.3 Ekonomické podmínky

- Úplata za zájmové vzdělávání ve školní družině je prováděna podle dokumentu č. 3/2014-S, Vnitřní směrnice pro stanovení úplaty za účast v zájmovém vzdělávání ve školní družině pro období od 1. září 2023 do 31. srpna 2024.
- Náklady na provoz školní družiny hradí škola (příspěvková organizace) z finančních prostředků poskytnutých zřizovatelem.
- Mzdové náklady jsou hrazeny z finančních prostředků přidělených příspěvkové organizaci Krajským úřadem Plzeňského kraje.

9. PODMÍNKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ

- Budova školy uzavřena (všichni zaměstnanci mají klíč od hlavního vchodu). Příchozí se musí ohlásit zvoněním a sdělením svého jména.
- **Vstup na schodiště z přízemí** je osvětlen zářivkou po celou dobu přítomnosti žáků a zaměstnanců ve škole, protože tato část schodiště nemá přímé osvětlení.
- Žáci nesmějí otevírat okna.
- Při úrazu žáka během pobytu ve školní družině zajistí vychovatel první pomoc a případné lékařské ošetření. Vyrozumí rodiče žáka a ředitelku školy, provede zapsání záznamu do knihy úrazů.
- Pokud žák přihlášený k docházce do školní družiny svévolně opustí školu bez vědomí vychovatelky, hrubě tím poruší školní řád a vnitřní řád školní družiny; a při opakovaném přestupku bude po oznámení rodičům z docházky do ŠD vyloučen.
- Před jednotlivými aktivitami jsou žáci poučeni o zásadách bezpečnosti a chování, aby nedošlo k úrazu.

10. ÚČINNOST

Projednáno na pedagogické radě dne 30. 8. 2023.

Schváleno školskou radou dne

Tento vnitřní řád nabývá účinnosti dne 1. září 2023.

Vypracovala: Mgr. Petra Beránková, vychovatelka ŠD

Mgr. Jana Sedláčková
ředitelka školy